

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կէս տարեկանը 6 ռուբլ:
Ստանդին համարները 7 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանի խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакція «Мшакъ».
կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ՆԵՐԿԱՅ 1889 ԹԻՒՆ

ՄՇԱԿ

ԴՐԱՎԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հրատարակվում է Թիֆլիսում, նոյն դիրքով և նոյն պրոգրամայով: Մենք ստանում ենք սեփական ՀԵՌԱԳԻՆՆԵՐԻ:
«ՄՇԱԿ» տարեկան գինը 10 ռուբլ է, վեց ամսականը 6 ռուբլ:
Գրվել «ՄՇԱԿ» կարելի է ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆԸ (Բարձրակարգ և Բարձրակարգ փողոցների անկիւնում Թամարայի տանը):
Կայսրութեան ուրիշ քաղաքներում «ՄՇԱԿ» գրվելու համար պէտք է գրման հետեւեալ հասցեով. ТИФЛИСЪ, Редакція газеты «МШАКЪ», իսկ արտասահմանից. Tiflis, Rédaction du journal arménien «MSCHAK».

Խմբագիր-հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՄԵՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԿԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Ստեփաննոս Պալատանան. Գանձակ նահանգի ազգաբնակչութիւնը. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Սերապիայի վանքերի դրութիւնը. Ասիական երկաթուղիները. Արտաքին լուրեր.—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ.—ՀԵՌԱԳԻՆՆԵՐ.—ԲՈՐՍԱ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Սալոմէ Նորատունկեան.

ՆԵՐԿԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ ՊԱԼԱՏԱՆԵԱՆ

Հաղորդելով յայտնի հեղինակ և հայկաբան Ստեփաննոս Պալատանանի մասին տխուր լուրը, շատ պարզ է, որ այս անգամ մի քանի տեղեկութիւններ հաղորդել նրա մասին, թողնելով մանրամասնութիւնները ապագային:

Ս. Պալատանան ընդհանուր հայ է. իր ուսումը աւարտելով Մոսկովեան դպրոցում, հանգուցեալը իրան նուիրեց մանկավարժական և գրական դործունէութեան: Բնակութիւն հաստատելով Թիֆլիսում, նա երկար տարիներ դասատու էր Ներսիսեան դպրոցում: Ֆրանսերէնի, հայոց գրականութեան և հայոց պատմութեան Պալատանայի մի կողմից ուսուցչութեամբ, միւս կողմից նա մեծ եռանդով սկսեց պարագլու գրական վաստակներով. մի առ ժամանակ գրելով «Մշակ» մէջ, Պալատանան «Փորձ» ամսագրի հրատարակչի կեանք էր իմ այդ կեանքը: Երկու երեխան ձեռնարկեցին իրենց հայրիկի գործին, որի մէջ այսօր էլ էլ Գառնիի վարձը հազիւ հազ թաւականանում էր ցամաք հացի: Հայոյանը, կրիւ, սկանդալներ—այս էր ահա իմ շնորհը ու պատկիւն տունը բերած աշխատանքը:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՍԱԼՈՄԷ ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ

Տաճանելի կեանք էր իմ այդ կեանքը: Երկու երեխան ձեռնարկեցին իրենց հայրիկի գործին, որի մէջ այսօր էլ էլ Գառնիի վարձը հազիւ հազ թաւականանում էր ցամաք հացի: Հայոյանը, կրիւ, սկանդալներ—այս էր ահա իմ շնորհը ու պատկիւն տունը բերած աշխատանքը:

Այդ ժամանակն էր, որ մեր քաղաքում մի քանի «աղաղակ», ի թիւս որոնց և մօլլա Սիմօնը, հայոց օրիորդական դպրոց բացարկին և ինձ էլ հրաւիրեցին ուսուցչուհու պաշտօնով: Ամենայն օր դպրոց գնալու ժամանակ կամ մայրս, կամ Սաբէթօն, հերթով կը գային երեխաների մօտ:

տարակվելու օրից սկսած, եղաւ նրա բեղմնավոր աշխատակցը:

Պալատանանի գրականութիւնը, որոնք մեծ մասամբ կամ հայոց պատմութեան են վերաբերում, և կամ քննադատութիւններ են, կարգադրում էին սիրով և հետաքրքրութեամբ: Հանգուցեալը շատ տարիներ առաջ հրատարակեց «Գրականութեան պատմութիւնը» վերնագրով մի գիրք, որը յաջորդ մասերը, տարաբաղդաբար, մինչև այժմ էլ լոյս չեն տեսել:

Հայոց դպրոցական աշխատանքի Պալատանանի անուան յայտնի է նրա «Գրականութեան» և այդ կողմից նրա արածը ուղղորդութեան արժանի է յատկապէս այն տեսակէտից, որ նա եղաւ առաջինը, որ հիմը դրեց հայոց աշխարհագրականութեան:

Երկար տարիներ հայոց գրականութեան մէջ եռանդուն կերպով գործելով, իբրև հմուտ հայկաբան, իբրև բեղմնավոր բանասէր և իբրև լաւ կրիտիկոս, հանգուցեալը վերջին տարիները ոչինչ չէր գրում, և կամ եթէ գրում էր, լոյս չէր հանում: Թողել է նա արդեւ գրական աշխատութիւններ, այդ մեզ առ. այժմ յայտնի չէ. մենք գիտենք միայն, որ նա պատրաստել էր «Գրականութեան համար» (Հայոց պատմութիւն), որը իր քննադատական բնավորութեամբ միանգամայն տարբերվում է մինչև այժմ լոյս տեսածներից, և ինչպէս տեղեկացել ենք, լինելու է թանգազին: Գիրքը մեր պատմական գրականութեան համար տարիներ աշխատել է, մի երկու տարի առաջ յանձնել էր Թիֆլիսի «Տպագրական ընկերութեան»:

մնալու: Ոչ աղախին կարող էի պահել, ոչ սպասուած. դրամական միջոցներս անչափ սուղ էին...

Եթէ մի առ մի գրելու լինեմ այդ օրերի նկարագրերը, շատ ձանձարի դուրս կը գայ. կրճատեմ ուրեմն մանրամասնութիւնները և կանգ առնեմ այն եղևութիւնների վրա, որոնք նշանաւոր հետեանք ունեցան իմ կեանքի համար: Սրանց մէջ անշուշտ նշանաւոր տեղ պիտի բռնի Մանուէլից ստացած երկու նամակներս. դնում եմ այս նամակները այստեղ:

(Առաջին նամակ): «Անշուշտ սիրելի և անմոռաց քոյր Սալոմէ»:

«Մի սահման սրանից առաջ թողը ձեռքս առնու էի: Չը գիտեմաս թէ ընթէ էի անու. չէ: Թողը առնու էի ու լաց ընում իմ կորցրած քաղաքի վրա: Թողը առնու էի ու լաց ընում: Հէնց հիմի էլ սիրտս քանդվում ա: Խորաբերան ինձ թէ՛ դու շատ անբաղդ ես, հալ ու մաշ ես էլի էդ անխնայ մարդի ձեռքին, էդ թրի բերան առնելու ժողովի, նամանքը մարդի ձեռքին: Ես էլ քեանքալ էլայս իմ քեանքալութիւնը որ թարիֆ եմ անում էս սարերին, սարերն էլ ինձ հետ լաց են ընում: Էս գիրքը որ գրում եմ, ուղիւս եմ իմաց տալ քեզ, որ եթէ կամեղ ընի՝

թեանք» հրատարակելու համար:

Վերջին տարիները Ստեփաննոս Պալատանան ապրում էր էջմիածնում, վարելով ուսուցչի պաշտօն Գեորգեան ձեռնարանում:

Հանգուցեալը, որքան մեզ յայտնի է, մեռնելով թողնում է բացի ամուսնուց և մի աղջիկ:

Պալատանանի մահով հայոց գրականութիւնը զրկվում է մի բեղմնավոր աշխատողից, իսկ հայոց դպրոցական աշխարհը մի աշխատողի վարձը մեր մտաւոր աշխարհը կարճ միջոցով շատ կորուստներ ունեցաւ, ոչ թէ միայն ցաւով, այլ և շատ զգալի է:

ԳԱՆՁԱԿԱՆԱՀԱՆՈՒՄԻ ԱԶԳԱՐԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

«Կովկասեան ստատիստիկական մանուփողով», որը բաւական ժամանակ է արդէն սկսել է իր գործունէութիւնը, այս օրերս հրատարակել է Գանձակ նահանգին վերաբերող ստատիստիկական տեղեկութիւնների ժողովածու (СВОДЪ СТАТИСТИЧЕСКИХЪ ДАННЫХЪ), որը կազմված է Կովկասի ընտանեկան ցուցակագրութիւնից հանած տեղեկութիւններից, խմբագրութեամբ պ. Զեյդլիցի: Այս օրերս հրատարակած հատորը, որի մի օրինակը ստացվեց մեր խմբագրութեան մէջ, հրատարակութիւնների վեցերորդ գիրքն է, և պարունակում է իր մէջ ստատիստիկական տեղեկութիւններ Գանձակ նահանգի բոլոր գաւառների ազգաբնակչութեան մասին:

Այդ բաւական մեծ աշխատութեան մէջ, որը պարունակում է շատ հետաքրքրական մանրամասնութիւններ, մենք գտնում ենք ի միջի այլոց հետեւեալ տեղեկութիւնները:

1873 թվականին, Գանձակ նահանգի ազգաբնակչութեան թիւը, ինչպէս երևում է այն ժամանակվայ ժողովրդագրութիւնից, հասնում էր 593,784 հոգու, երկու սեռով: Իսկ 1886 թվականին ցուցակագրութիւնից երևում է, որ նահանգի ազգաբնակչութիւնը հասել է 728,251-ի: Իսկ եկեղեցիների թիւը մօտ 13 հազար է:

Գրանից երևում է, որ 13 տարեկան ընթացքում ազգաբնակչութիւնը աճել է 22, 65%: Ժողովրդի այդպիսի զգալի շատանալը պէտք է բացատրել, ի հարկէ, ոչ թէ միայն ազգաբնակչութեան բնական աճեցողութեամբ, այլ և նրանով, որ գուցէ 1873 թվ. ժողովրդագրութիւնը շատ էլ ճիշդ չէ կատարված, և որ 1886 թվ. ընտանիքային աղաւթն էր անխնայ ծնունդի ձեռքից: Հէնց մին խօսքով եմ սպասում որ թույնի դամ ֆեզ կը բերեմ ըստեղ. քու ու աղբէր կը դառնանք, քո պղտիկ երեխանքն կը մեծացնենք: Շատ բան կայ սակեւ, շատ բան կայ սրտիս մէջ, բայց գրել չի կարելի: Այլ, սիրտս էրվում ա, խորովվում ա, իմ Սալոմէ քոյր, քու արեւին հոգեբան ընեմ: Մին խօսք, մին գիր գրի, հրաման տուր որ դամ:

«Գու անբաղդ եղբայր Մանուէլ»

Այս նամակը կարդալուց երկրորդ պատուից ոտերիս տակին, երկնքը փուլ եկաւ գլխիս: Մանուէլը շարունակում էր ինձ սիրել, ուրեմն իմ բաղդը, որ ես իմ ձեռքով էի թաղել, կրկին յաւելվում է ատնում: Հանգիստ կեանք է ինձ խոստանում, երկնքից համար տեղ ու տիրական է ուղղում դառնալ: Այնտեղ վայրենի լեզուների մէջ՝ դրախտ պիտի գտնեմ, ազատվելով այստեղի քաշած տանջանքներից: Մնում է միայն երկու խօսք գրել. «չուտ արի» և ամենայն տառապանքները կը վերջանան, կանհետանան: Այնտեղ, Գաղստանի լեռների վրա, նրա հովիտներում կը մեծացնեմ իմ երկու հրեշտակներս, մի պահապան հրեշտակ էլ ունենալով իմ մօտ... Բայց այստեղ... եթէ մնամ այստեղ... Ինչ օրի-

նեկան ցուցակագրութիւնը կատարված է աւելի ճիշդ և աւելի մանրամասն կերպով:

Այդ ամբողջ ազգաբնակչութիւնը բնակվում է 38,340,3 քառակուսի վերստ տարածութեան վրա, որը և կազմում է ամբողջ նահանգի տարածութիւնը:

Ամբողջ նահանգի գիւղերի թիւն է 1,518, որոնց մէջ բնակվում է 108,709 ծուխ: Գանձակի երկու սեռի բնակիչների թիւն է 20,294, Նուխի քաղաքներ՝ 5,268, և Շուշի քաղաքներ՝ 26,806:

Ամբողջ նահանգի մէջ, ինչպէս յիշեցինք, գիւղերի թիւն է 1,518. դրանցից 353 հայ գիւղեր են, 1,009 թուրք գիւղեր, 113 ջուրդ գիւղեր, 14 ուսու, և մնացածները՝ թաթար, հրէաներ, գերմանացիներ, ֆրանսեր և այլն: Պէտք է նկատել և այն, որ շատ գիւղերի մէջ զանազան ազգութիւններն պատկանողներ խառն են ապրում, բայց այդպիսի գիւղերը մեր բերած ցուցակի մէջ այն ազգութեան գիւղ են համարվում, որը թուով աւելի շատ է, քան թէ գիւղի մէջ ապրող միւս ազգութեան պատկանողները:

Գաւառներից կողմից Գանձակ նահանգի մէջ ազգաբնակչութիւնը հետեւեալ տոկոսն է տալիս. լուսաւորչականներ կազմում են 36, մանուէլատական-սուննիները 25, մանուէլական չիտները 36, ուսու աղանդաւորները 1, իսկ մնացած գաւառները ինքնուրույն են:

Առաջ բերած տեղեկութիւններից երևում է, որ Գանձակի նահանգում ազգաբնակչութիւնը համարեա բացառապէս բաղկացած է հայերից և թուրքերից: Թուրքերը թուով աւելի են Նուխու, Զիքրալի, Գանձակի և Զիվանի գաւառներում: Հայերը ամբողջ ազգաբնակչութեան կէսից աւելի են միմիայն Շուշու գաւառում և մասամբ էլ Զանգեզուրում:

Գանձակի նահանգում արքեպիսկոպոս հոգեւոր վրա ապրող գիւղացիները կազմում են 58% ընդհանուր՝ 41% իսկ սեփականատէր գիւղացիները՝ 1%:

Կրթութիւնը ամբողջ նահանգում շատ յետ է մնացել:

ՆԵՐԿԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մեզ հեռագրում են ԷՋՄԻԱՇԻՑ հետեւեալ տխրալի լուրը. «Ամսիս 19-ին, յայտնի հեղինակ և էջմիածնի ձեռնարանի դասաւանդ Ստեփաննոս Պալատանան» վախճանվեց սրտի հիւանդութիւնից»:

Նամակն պիտի ունենան երեխանքը աչքի առնել: Ինչ պիտի սովորեն կիսախեղագար, կիսախեղացի արքայի հօրից: Մնալով այստեղ, ինչ ողորմելի վիճակի պիտի ենթարկվեն սրանք: Ինչ պիտի լինի սրանց ապագան, երբ անհերս տեսնում եմ, որ այսքան բարոյական տանջանքներ քաշելուց յետոյ ոյժս արդէն սպառվել է, էլ դիմացկանութիւն չը կայ իմ մէջ. գրեթէ հասել եմ այն կէտին, որ մնում է ինձ առնել երեխանքիս ու գցել ինձ նրանց հետ միասին ջրհորը ու վերջ տալ այս տառապալից կեանքին: Ատուած իմ, թու՛մ է ինձ, որ խելքս պիտի կորցնեմ: Եթէ խելագարութեան մօտիկ չը լինելի, կարող էր արդեօք այսպիսի միտք գալ գլուխս: Ահա երկունս էլ առաջիկա են. սրանց պիտի կարողանամ սպանել... Առջնիկս ահա անդորը քնի մէջ է. երկնային ժպիտը չըթուներն, վարդազոյն թշերին, առողջ ստուռ քրտինքը մարգարիտներով է շարված հակառակ: Սրան պիտի սպանեմ կամ զո՛ւ պիտի զո՛ւ գնամ, իմ արդար բաւաւ, որ զուգիւ ծնել ես կուրծքիս, թաթիկներով չիտում ես կուրծքս, սնունդ պահանջում ինձանից, կեանքի տեղ մահ պիտի տամ քեզ: Ո՛հ, պիտի ապրեմ ձեզ համար և միայն ձեզ համար: Մանուէլն էլ ինձ հարկաւոր չէ: Այ՛, պիտի մոռանամ քեզ Մանուէլ. մեր

Բազմա «Reichs Korrespondenz» լրագրի հաղորդումները վրա, որը ապացուցանում է Ռիգայի նահանգական վարչության վերանորոգության անհրաժեշտությունը: «Nordd. Allg. Zeitung» լրագրերը իր այսօրվայ առաջնորդողում համակրություն և վերաբերվում դեպի ռեֆորմները և վերակառուցում է բերում Մյունխենի «Allg. Zeitung» լրագրի ասածները, որ յիշեալ վերանորոգությունը ճանապարհ է հարթում աւելի լաւ, աւելի կարգաւորված և զեղծութենքին աւելի պակաս մատչելի վարչական հաստատություններին:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 19 փետրվարի «Гражданин» լրագրերը լսել է որ հաղորդակցության ճանապարհների նախկին միջնորդ Պոսիկո, բարձր Շենքել, բարձր Տաուրե և մի քանի այլ անձինք զատի են ենթարկվում թագաւորական գնացքի խորտակման գործի պատճառով:

ՓԱՐՅ, 19 փետրվարի: Բուլանժան Լագէրը երէկ հարցապնդում արաւ պատգամաւորների ժողովում Հայրենասէրների միությունը կառավարության կողմից հալածելու պատճառով: Միջնորդ-նախագահ Տիբար պատասխանեց, որ կը ստիպէ ամենքին յարգել օրէնքները և ժողովը մեծամասնութեամբ 348 ձայնների ընդդէմ 220 ձայնի՝ կառավարութեանը իր վստահութիւնն արտայայտեց: Երէկ ներքին գործերի միջնորդը հրամանագրեց պրէֆէկտներին արգելել Հայրենասէրների միությունը անդամների ժողովները և հարկ պահանջած ժամանակ դիմել ոյժի:

ՊՐՍ-ՍԱԻԻ, 19 փետրվարի: Ռուսաց «Вестник»-ը չորեքշաբթի մանելով Սուէրի ջրանցքը, ուղտորվում է դէպի Սուէր, որպէս զի վերջին Աշինովին իր ընկերներով, որոնք Օթոկից բերված են Սուէր ֆրանսիական «Seignelay» և «Primaugnet» չորեքշաբթի:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՍՍ
Փետրվարի 17-ին

Լոնդոնի վրա 10 ֆունտ արծէն . . . 92 ր. 90 >
Համբուրգի վրա 100 մարկ . . . 45 > 47 &
Փարիզի վրա 100 ֆրանկ . . . 36 > 70 >

Ռսկի — արծէն — . . . 7 > 39 >
Մարսայի կուպոններ — . . . 148 > 75 >
Արծաթ — . . . 1 > 10 >
Բորսայի դիվիդենդներ — . . . 5 1/4 և 6 1/2 > 0 >
Պետական 5% տոմս 1-ին շրջանի 99 > — >
— — — 2-րդ — 99 > 25 >
— — — 3-րդ — 98 > 75 >
— — — 4-րդ — 99 > 25 >
— — — 5-րդ — 98 > 87 >

Ռսկեայ փոխառութիւն . . . 140 > — >
Երբ 4% փոխառութիւն . . . 83 > 62 >
Արևելան 5% փոխառութիւն 1-ին շրջ. 100 > 12 >
— — — 2-րդ — 100 > 12 >
— — — 3-րդ — 100 > 25 >

Ներքին 5% առաջին փոխառութիւն . . . 274 > — >
— — — երկրորդ — 252 > 50 >
5 1/2% ընդհան . . . 102 > 50 >
Ռսկեայ ընդհան . . . 169 > 50 >
Երկրորդ կոնսոլիդացած փոխառութիւն . . . 148 > 37 >
Երբ երկաթուղային ընդհան . . . 99 > 37 >

5% գրաւական թղթեր կալուած. փոխ. կրեդ. ընկ. մեծ. . . — > — >
— — — թղթադ. . . 92 > 75 >
Գրաւ. թղ. Ազն. բանկի . . . 98 > 25 >

5 1/2% գրաւական թղթեր խեղճների կալուած. բանկի . . . 99 > 50 >
6% գրաւ. թղ. Խարկովի կալ. բան. 101 > 50 >
— — — Պոլտավայի — 101 > — >
— — — Պետ. Տոկոս. — 100 > 75 >

— — — Կիևի — 101 > 50 >
— — — Մոսկովայի — 101 > 50 >
— — — Բեսարաբ. Տոկոս. — 100 > — >
— — — Նիժ. Սամար. — 100 > 50 >
— — — Վլադիսլ. — 100 > 62 >
— — — Թիֆլիսի — 72 և — 97 > 75 >
— — — Քուբայի — 18 և — 97 > 75 >

Վ. Օլտիկ-Կամսկի բանկի ակցիաները 729 > — >
Ռուսաց երկաթուղիների գլխաւ. ընկ. 236 > 50 >
Բիբինսկ-Բոլոգոյի ընկ. . . 92 > 75 >
Ս. Պետերբուրգի քաղաքային օբլիգացիաներ . . . 94 > 12 >

Մոսկովայի քաղաք. օբլիգացիաներ . . . 93 > 50 >
Օրէնայի — — — 94 > 75 >
Թիֆլիսի քաղաք. կրեդ. ընկ. օբլ. . . 83 > — >
Ս. Պետերբուրգի բորսայի տրամադրութիւնը հանգարտ է:

Խմբագիր-հրատարակող ԳԻՒԳՈՐ ԱՐՇՐՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԻՈՐ ՀԻՄՆԴԱՆՈՑ

(Կուկիա, Վ. Օրոնցովի արձանի հանդէպ)

Հիւանդներին ընդունում են առանց օր

Ս. Ռ. Ա. Ռ. ՕՏՆԵՐԸ

ՆԱՌԱՍԱՐԴԵԱՆ—9—11 Ժ. վերաբուժական, նաև առանձնացաւ, սիֆիլիսի և աչքի ց. րոնիգով Սկի—10—11 Ժ. ներքին, երեխայոց և կանանց ց.
ԿԻՆԻՔԻՇԿ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ—11 1/2—12 Ժ. կանանց և երեխայոց ց.
ԲԵՆԿԵՎՍԿԻ—11—12 Ժ. ականջի, կոկորդի, թոքի ց. և սիֆիլիսի:
ԱՐՏԵՄԻՆՎ—12—1 Ժ. երեքշաբթի, ուրբաթ և կիրակի կանանց ց.
ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—12—1 Ժ. ներքին և երեխայոց ց. բացի կիրակի:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՐԸ

ԳԱՂՈՍՄԿԻ—4 1/2—5 1/2 Ժ. կաշուի ցաների և սիֆիլիսի.
ՆԱՌԱՍԱՐԴԵԱՆ—5 1/2—6 1/2 Ժ.
ՓՈՒՂԻՆԵԱՆ—5 1/2—6 1/2 Ժ. ներքին, երեխայոց և ջրալին ց. (էլեկտրատրակտի):
Հիւանդանոցներն է՝ մասնկալաբար ձուլելի Մ. Օ. Ղ. Ե.
Վճար—50 Կ.: Համախորհրդի (կոնսիլիումի) համար փոխադարձ համաձայնութեամբ:
Հիւանդանոցի վերառեսուէ ՆԱՌԱՍԱՐԴԵԱՆ

ԾԱԽՎՈՒՄ Է ԱՅԳԻ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԿՕՐԵՍՊՈՆԴԵՆՏԻ ՎԵՐԱՅԻ ԿԱՌԱՐՋԻ մօտ, 1,000 քառակուսի սաժէնի մեծութեամբ: Այգու. երկրաբանները 69,66 սաժէն է, իսկ լայնութիւնը 14,37 սաժէն: Այգու ահմաններն են՝ մի կողմից Վ. Օրոնցովի կայանը, միւս կողմից Նաբեհեմայա փողոցը, երրորդ կողմից զենքերալ 25-րդիկի տունը, չորրորդ կողմից Յովհաննիսյանի այգին:

Տիրոջ հասցէի մասին հարցնել «ՄՇԱԿԻ» խմբագրատանը:

1—3 (Ե.)

Լ Ո Ց Ս Տ Ե Ս Ա Ր

ԱՌԱՍԱՐԴԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆՑԻ

ՌՈՒՍԵՐԻՆԻՑ-ՀԱՅԵՐԻՆ ԲԱՌԳԻՐԳ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐ

Գինն է 3 ռուբլի, ճանապարհի ծախսը գնողի վրա է:

Միանուագ քսանից աւելի գնողին զիջումն կը լինի:

Վաճառվում է ԲԱՏԱՌԱՊԵՍ ԽԻՂԻԿԷԼԻ և ընկ. գրալաւառանոցում, Թիֆլիս, Գ. Օրոնցովի Պրոսպեկտ, առաջին Գրինադայի հանդէպ: 34—40

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. PAQUET ET COM.

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԵ ԵՒ ԸՆԿ.

Կանոնաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն ՄԱՐՍԷԼԻ և ԲԱՌՈՒՄԻ մէջ և փոխադարձ չինգարթի, մարտի 2-ին, ԱՐՄԵՆԻԱ (ARMÉNIE) շոգենուր, նաւապետ ԳԱՐԳ (GARRIGUES) զուրա կը գնայ Բաթումից դէպի Տրապիզոն, Օրդու, Սամսոն, Կ. Պոլիս և Մարսէյլ: Տեղեկութիւնները մասին պէտք է դիմել ընկերութեան գործակալներին. Բաթումում Լէմբողլուի տան, Նաբեհեմայա, և Թիֆլիսում Նախկին Արժրունի գալլերում: № 103. 1—2 (21—28)

ՂԵՐԱՄԻ ՍԵՐՄ

Ֆրանսիայի ղեղին և սպիտակ շերամի ամենալաւ ցեղից պատրաստած ունեւ, Պաստորի մեթոդով: Ֆունտը 60 ռուբլի, 5 մսխալը 3 ռուբլի 50 կոպ., ճանապարհա-ծախսով:

Հասցէ՝ Туансе, Черноморский округ, Варваринская Сельско-Хозяйст-венная школа, Леону Степанианцу. 2—15

Լոյս տեսաւ և վաճառվում է բոլոր հայ գրալաւառների մօտ Թիֆլիսում

“ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԳԱՌԱՌԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ”

(Գաւառական պատկերներ): Գրեց Ալեքսանդր Արարատեանց:

Գինն է 70 կոպէկ:

Կերբը հրատարակված է հանգուցեալ Տեղեկալի պատկերով: 3—10

ՎՐԱՍԱՆԻ ԵՒ ԻՄԵՐԵԹԻ ՎԻՃԱԿԱՅԻՆ ԿՈՆՍԻՍՏՈՐԻԱՅԻ

տանին մէջ նշանակած է աճուրդ տոյն փետրվարի 24-ին, առանց կրկնաձուրդի, կա-պալով տարւո համար էջմիածնապատկան մի կրպակ, հանգերձ փեշտախտիւ, որ գտն-վում է Բազադիանայում, Թիֆլիսում: 3—3

1839 Г. 50-ЫЙ ЮБИЛЕЙНЫЙ ГОДЪ 1889 Г.

МУЗЫКАЛЬНОГО ЖУРНАЛА

“НУВЕЛЛИСТЪ”

Въ наступающемъ 1889 году «НУВЕЛЛИСТЪ» кончаетъ первое, полулѣтнее свое существование. Пользуемся этимъ случаемъ, чтобы выразить нашу глубокую благодарность: музыкаль-нымъ дѣятелямъ, какъ отечественнымъ, такъ и иностраннымъ, помогавшимъ намъ вести наше издание, и публикѣ, сочувствіе и поддержка которой давала намъ возможность олужить высокой задаче, полѣтѣ назадь ставшей девизомъ «НУВЕЛЛИСТА».

Оглядываясь на тяжелое прошлое, пережитое нашимъ журналомъ, мы не безъ гордости высказать можемъ, что силы и энергія потраченныя редакціею на неустанное, полулѣтнее ве-деніе своей нелегкой работы, нашли себѣ достойную опѣнку въ средѣ русскаго общества и въ средѣ русскаго семейства по преимуществу. Предоставленные самимъ себѣ и никогда не пользова-ли, ни прямо, ни косвенно, посторонними субсидіями, мы черпали—и духовныя и матерьяльныя средства для веденія журнала только въ общественномъ сочувствіи нашему дѣлу. Это дорогое намъ сочувствіе нынѣ и возлагаетъ на насъ обязательство, продолжать наше издание и, по мѣ-рѣ возможности, его совершенствовать.

Желая достойнымъ образомъ ознаменовать окончаніе перваго полулѣтка существованія «НУВЕЛЛИСТА», редакція рѣшила дать въ этомъ юбилейномъ году цѣлый рядъ пьесъ выда-ющихся композиторовъ, какъ русскихъ, такъ и иностранныхъ, написанныхъ исключительно для юбилейнаго года «Нувеллиста».

Въ юбилейномъ году будутъ помѣщены сочиненія, между прочимъ, слѣдующихъ музы-кальныхъ авторовъ: Рубинштейна, Чайковского, А. Н. Сѣрова («Ноктюрнъ») принесенный въ даръ редакціи «Нувеллиста» для юбилейнаго года, сестрою композитора), Направника, Иванова, Соловьева, Дюбука, Глазача, Бориса Шель, Зике, Мамарова, Капри, Тивольскаго, Малапкина, Липина (посмертное сочиненіе), Гуно, Сентъ-Санса, Массеня, Годара, Рейнеке, Шарвенка, Мош-ковскаго, Штрауса и мног. друг.

«МУЗЫКАЛЬНО-ТЕАТРАЛЬНАЯ ГАЗЕТА»

будетъ выходить въ продолженіи музыкальнаго сезона—въ январѣ, февралѣ, мартѣ, апрѣлѣ, сентябрѣ, октябрѣ, ноябрѣ и декабрѣ.

ПРЕМІЯ ЮБИЛЕЙНАГО ГОДА.

Эта премія будетъ состоять изъ большаго художественнаго альбома, въ которомъ будутъ помѣщены автографы знаменитыхъ музыкантовъ, наброски извѣстныхъ художниковъ и портреты выдающихся музыкальн. дѣятелей.

Въ портфель редакціи находятся между прочими письма, манускрипты, записки и пр. нижеслѣдующихъ музыкальныхъ дѣятелей: Русскихъ: Алябьева, Балакирева, Бахметева, Бу-лахова, Варламова, Глинки, Гурилева, Гензельта, Даргомыжскаго, Дюбука, Давыдова, Дрейшо-ка, Моношю, Мусоргскаго, Контскаго, Направника, Рубинштейна, Сѣрова, Чайковского, Уты, бышева и друг. Иностранныхъ: Беріо, Блуменгаль, Ш. Велле, Вьегана, Горія, Гуммеля-Делера, Гордиджани, С. Геллера, К. Майера, Мендельсона-Вартольди, Куллака, Листа, Кл. Шуманъ, Роберта Шумана, Серве, Пансерона, Фегиса, Фильда, Эрнста и друг.

Несмотря на большія затраты на издание альбома, въ Юбилейный годъ редакція не уве-личиваетъ цѣну.

Подписная цѣна 5 руб., съ доставкою и пересылкою 6 руб. подписка принимается: Въ С.-Петербургѣ, въ главной конторѣ «Нувеллиста» при музык. торговлѣ М. БЕРНАРТА, Невскій пр. № 64, уголъ Караванной ул. противъ Аничкина дворца. Въ Москвѣ, въ муз. магазинѣ П. И. ЮРГЕНСОНА. 3—3

Въ редакціи газеты «МШАКЪ» прода-ются слѣдующія брошюры: 1) «Экономич. Положеніе Турецкихъ Армянъ», публич-лекція Д—ра Г. Арируни, перев. съ арм. А. Аракелянца. Цѣна 25 к. 2) Die Oeko-nomische Lage der Armenier in der Türkei, ein öffentl. Vortrag von Dr. Grigor Arzruni, übersetzt von A. Amiranjanjanz. Preis 25 k. 3) Die Hungersnoth in Türkisch-Armenien, ein Vortrag von Dr. Grigor Arzruni, über-setzt von Amiranjanjanz. Preis 20 kop.

Иногородные, желающие получить бро-шюры, благоволятъ присылать по 30 коп. почтовыми марками, за каждую брошюру.

Адресъ. Тифлисъ, Редакція «Мшакъ», или Tiflis, Redaction «Mschak». (Ծ)